

PERSPECTIEFNOTA

Voorzitter dank u wel.

Vorig jaar kwam het college met een perspectief arme perspectiefnota; GL heeft toen vol overtuiging tegen gestemd. Simpelweg omdat wij vinden er te veel en te grote problemen zijn die snakken naar een helder perspectief.

Dit jaar komt het college met een perspectiefnota vol bezuinigingsvoorstellen. Maar de problemen zijn nog steeds onverminderd groot: iedereen merkt ze: de ontwrichtende gevolgen van de klimaatverandering, het steeds ernstig wordende zorginfarct, de crisis in de jeugdzorg, de vluchtelingen crisis, de zorgwekkende stagnatie van de energie- en landbouwtransitie.

GL gelooft niet in bezuinigen op dat wat kwetsbaar is of op de mensen die kwetsbaar zijn. Wij geloven in slim investeren, aan de voorkant: om problemen te voorkomen ongeacht of dit problemen zijn die natuur, milieu of mensen betreft. Door te investeren, niet door te bezuinigen.

Het college wil graag realistisch begroten. Ze heeft de PPN de titel gegeven: 'Op weg naar een sluitende begroting'.

GL kiest niet voor realistisch begroten, maar voor optimistisch begroten.

Wij willen niet op weg naar een sluitende begroting, wij willen op weg naar een duurzame, gezonde en fijne toekomst.

GL heeft als beweging 3 kernwaarden: duurzaamheid, eerlijk delen en verbinding. Dat staat in onze gedragscode, en die code helpt ons morele afwegingen te maken. En vanuit die kernwaarden hebben we als fractie de bezuinigingsvoorstellen van het college bekeken. Ik kan u zeggen voorzitter, vrolijk werden we niet, wel enthousiast in het schrijven en mede indienen van amendementen.

Alle bezuinigingsvoorstellen zijn langs onze lat 'duurzaam, eerlijk en verbindend' gelegd. En 11 voorstellen mogen wat ons betreft zo de prullenbak in. Omdat ze onvoldoende bescherming bieden aan mensen, dieren, bomen of milieu: onvoldoende bescherming aan dat kwetsbaar is. En die bescherming vinden wij veel belangrijker dan een 'sluitende begroting'.

Er is nog zoveel onduidelijkheid in Den Haag: OK, er staan wat hoofdlijnen op papier, maar het kan nog alle kanten op. En het rijksbeleid zál ook nog alle kanten op gaan wanneer het nieuwe kabinet wakker wordt in de echte realiteit van nationale én internationale afspraken, wetgevingen, verdragen. Dus ach.... een lokale sluitende begroting voor 2025 vinden wij prima. Maar laten we voor '26 en '27 onszelf in Bronckhorst niet het mes op de keel zetten.

Sluiting van een begroting is niet ons doel, wel: de goede dingen doen, op de juiste manier, op het juiste moment.

Over het goede doen: u heeft het vandaag vastop het journaal gehoord: het is een uitzonderlijk slecht jaar voor verstuivende insecten. Er zijn veel te weinig bijen, vlinders en hommels. De Universiteit Wageningen spreekt klare taal: om de insectensterfte tegen te gaan moeten we meer wilde bloemen terug krijgen. Daar kan ons gemeentelijke maaibeleid een belangrijk steentje aanblijdragen. Maar dan moeten we niet -om te bezuinigen- nu de helft van onze bermen gaan klepelen i.p.v. maaien, zoals het collegevoorstelt.

Laten we niet de zorgvuldig opgebouwde biodiversiteitswinst in 1 keer weg klepelen, om nu wat geld te besparen. Grote kans dat we dit later weer moeten herstellen. Dat is niet het goede doen op het juiste moment. Het is wel volstrekt bio-onlogisch wat ons betreft.

En zo stelt het college veel meer korte termijn bezuinigingsopties voor die niet duurzaam, eerlijk delend of verbindend zijn: het wil minder geld besteden aan sport en leefbaarheid, minder geld aan bestrijding van jeugdarmoede, minder geld aan het ontzorgen van mantelzorgers, minder geld aan onze verbindende kunst & cultuur-sector, etc.

Voorzitter, het zijn niet keuzes die langs de GL-meetlat zijn komen. Tijdens m'n 1e termijn zal ik inhoudelijk verder ingaan op onze 11 amendementen voor een eerlijk, duurzaam en verbindend BH. Vanuit een optimistische begroting waarin we het goede doen, op de goede manier, op het goede moment. En dat is veelal nu. En dat betekent nu met lef en visie investeren. Want dat is volgens onze fractie pas écht kiezen voor de toekomst.

Dank u wel.

Voorzitter, een toelichting op de 11 ingediende, mede-ingediende amendementen.

GL was erg enthousiast. Maar het CDA was nóg enthousiaster, als coalitiepartij: hun teller staat op 16!

Onze gedachtegang achter amendement Bermbeheer heb ik al uitgebreid belicht in mijn beschouwing.

Ik begin maar even met de 2 GL amendementen die door geen enkele andere fractie mede is ingediend

Als eerste 12.4 Inrichtingskosten statushouders.

Beste collegae, in deze onzekere tijden waarin zoveel mensen gevlucht zijn voor oorlog, geweld, natuurrampen of klimaatveranderingen moet we solidair zijn. Solidair én ruimhartig.

Hoe bedenkt iemand het om het beetje budget dat dat statushouders krijgen voor de inrichting van hun nieuwe huis niet als gift, maar als lening te verstrekken? Deze mensen hebben niets meer, moeten van niets weer iets maken, en heel leven opbouwen. Laten we dat startbudget aan deze mensen geven niet lenen. We hebben het over kunnen aanschaffen van een bank en eettafel bij de kringloop, een low-budget TV, een bed en matras. We hebben het niet over een jacuzzi of luxe designmeubels. Laten we het eerlijk delen denken onze statushouders een normale start bezorgen, en vooral geen kopzorgen over hoe zij de lening aan ons moeten terugbetalen. Dit is geen groep waar het geld tegen de plinten op zal klotsen: terugbetalen zal stress geven, de kans dat het niet lukt om terug te betalen zal groot zijn. Laten we dit niet eisen van deze kwetsbare nieuwe inwoners.

Voorzitter, vandaar amendement 12.4: met het voorstel van GL om de bezuiningsmaatregel 'Inrichtingskosten statushouders omzetten van gift naar lening' te schrappen.

Dan amendement 12.6 Armoedebestrijding jeugd.

Armoede overkomt onze jeugd. Het is niet hun keuze, zij zijn daar ongewild in geboren of in opgegroeid. Vanuit de kernwaarde eerlijk delen wil GL dat we geen enkele euro bezuinigen op deze kinderen en jongeren. En het argument 'We houden geld over op deze post, dus kunnen we wel bezuinigen' betekent volgens GL iets heel anders. Geld overhouden op deze post betekent dat we nog veel harder ons best moeten doen om het geld op de goede plek te laten landen.

Voorzitter, niet bezuinigen op armoedebestrijding jeugd: maar veel meer proactief beleid om deze jeugd in armoede te bereiken en te zorgen dat zij lekker gaan sporten, muziek- of danslessen nemen, naar theater of musea gaan. Bildung, zelfontplooiing, verrijking, niet met pecunia, maar met dingen die het leven de moeite waard maken. Er zijn nog veel te veel suïcidale ideëten bij onze jongeren, er is te veel middelengebruik, te veel overgewicht. Niet bezuinigen, maar beter besteden en bereiken.

Lieve mensen: het gaat om een ton per jaar! Laten we met alle mogelijkheden die we in ons hebben investeren, de kanselijkheid vergroten. Laten de JAR vragen met ons mee te denken: zij kennen deze jongeren, maar laten we niet bezuinigen.

Dan voorzitter, GL is dé natuurpartij: het zal u niet verbazing dat alle bezuinigingsvoorstellen die onze natuur NIET helpen, NIET beschermen of NIET verbeteren door onze fractie NIET gesteund worden.

Wij zijn faliekant tegen bezuinigingen die bomen betreffen, of het nu '1 boom mot kunn'of de nationale boomplantdag voor kinderen is. Aan deze projecten hangt maatschappelijke betrokkenheid, samen zorgdragen voor onze toekomst, bewustwording en educatieve doelen voor onze kinderen. Dat bezuinig je toch niet weg? Laten we ons groene kapitaal koesteren.

Ik ga verder met onze mantelzorgers. Het college heeft zelfs 3 bezuinigingsvoorstellen die specifiek mantelzorgers raken: de mantelzorgwaardering, de mantelzorgverwendag én de bekostiging van mantelzorgbeleid.

Na jarenlang liberaal beleid vol bezuinigingen in de zorg, sluiten bejaardentehuizen, langer thuis moeten wonen, bezuinigingen die verpakt werden in positief klinken woorden als 'eigen kracht', 'vergroten zelfredzaamheid' of 'inzet eigen netwerk', lopen we tegen de grenzen op van al die inwoners die mantelzorgtaken op hun schouders hebben gekregen. Nu geloven we als GL niet dat je al die uren inzet met een verwendag of waardering kunt rechtvaardigen. Het gaat ons niet om bijv. de verwendag zelf, wel om het uitgangspunt dat je niet op de mantelzorgersbezuinigt. Laten we het budget overeind houden en met de mantelzorgers zelf in gesprek gaan waar zij behoefte aan hebben: dat zal voor een ieder anders zijn. De een heeft behoefte aan 1 keer per jaar zorgeloos een weekendje weg, de ander aan wekelijks 2 uur ontlast worden om even naar de markt te kunnen. Wij hebben deze amendementen mede ingediend, niet om de vorm te behouden, maar wel het budget. En de GALA gelden, die ook deels aan ontlasten van mantelzorgers kunnegaan, zien wij als nog weer extra budget. Niet om vestzak -broekzak creatief boekhoudertje te spelen.

Dan onze rekenkamer. Hoe waardevol is haar werk: ze spiegelt ons, zet ons als raad aan het denken, stimuleert ons in onze groei naar een pro-actieve zelfstandige en zelfbewuste raad die haar rol pakt. Méér dan waardevol, misschien af en toe lastig voor het college, maar juist daarom heeft zij haar toegevoegde waarde meer dan bewezen. Buiten het feit dat het niet aan het college is om over de RK van de raad te gaan. De RK is het haar toegekende budget meer dan waard: halveren van haar budget is voor GL geen optie.

Tot slot VZ, al jaren voor BH een slotstuk, we hebben er nog niet eens beleid voor: kunst & cultuur. Een sector dat door de komende jaren door de Haagse plannen flink geraakt zal worden: verhoging van de BTW, de sector wordt neerbuigend als linkse hobby bestempeld. Ridicuul gewoon: kunst & cultuur is van ons allemaal, daarbij: onze muziek-, dans- en toneelverenigingen hebben het moeilijk. Onze bibliotheken zijn niet meer up to date. De schouwburgen om ons heen houden hun hart vast voor die BTW verhoging. En dan wil het college in Bronckhorst bezuinigen? Kom aan, we moeten juist méér investeren in K&C. Juist in deze tijden van crisis en oorlog, van eenzaamheid en gevluchte nieuwe inwoners kan kunst en cultuur zorgen voor verbinding, verwondering en verbroedering.

Voorzitter, tot zover amendement 12.5.

Er zijn er nog een paar, maar ik vertrouw mijn collegae die helemaal toe.

Dank u wel.